

Nystart för implantatregister

Ett nytt implantatregister med enkla hanteringsrutiner är redo att tas i bruk: Nationellt Qvalitets Register för Dentala Implantat (NQRDI). Förhoppningen är att så många vårdgivare som möjligt ansluter sig för att kunskapen om olika behandlingsmetoder ska förbättras.

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) har nyligen, utifrån en systematisk översikt av den vetenskapliga litteraturen, presenterat sina slutsatser kring tillförlitligheten hos dagens metoder för ersättning av förlorade tänder. I sin sammanfattning anger SBU att en av tre identifierade behandlingsmetoder är »implantat som förankras i käkbenet och som stöder en avtagbar protes eller fastsittande tandersättning».

Det är glädjande att även med strikta vetenskapliga krav på långtidsuppföljning är implantat i dag en allmänt accepterad metod för att ersätta en eller flera förlorade tänder. Samtidigt konstaterar SBU-rapporten dock både att »kunskapen om många av de behandlingar som avser att ersätta förlorade tänder grundar sig på uppföljning av en enskild behandlingsmetod» och att »det saknas i stor utsträckning studier som jämför olika behandlingsmetoder». För att få en fullständig bild av utfallet av enskilda behandlingsmetoder konstaterar SBU att patienters tillfredsställelse dessutom måste redovisas.

Även om mycket är bra är det uppenbart att en hel del återstår innan vi står på helt säker mark vid valet av behandlingsvägar och behandlingsmetoder för våra patienter med behov av implantatstödda ersättningar. Det finns således identifierat behov av och utrymmen för kvalitetsuppföljning av utförd implantatbehandling.

I vår del av världen har denna typ av frågor kommit att engagera tandvårdens

patienter och vårdgivare först under senare år. Detta medan framför allt behandlingens juridiska aspekter var påtagliga i USA redan på 1960-talet. Intresset för vårdkvalitet resulterade där i utveckling av ett allmänt kliniskt kvalitetsvärderingssystem för tandvården (The California Dental Association Quality Evaluation System). En uttalad avsikt var där att definiera vad som är de kvalitativa skillnaderna mellan acceptabel och oacceptabel tandvård. Detta system visade sig vara mycket användbart. Inte bara som ett verktyg vid kliniska studier, utan också för att avgöra juridiska konflikter i samband med påstådda felbehandlingar.

SEVS OCH SDIR

I avsikt att skapa underlag för framtida bedömningar av användbarheten hos enskilda implantat och behandlingsmetoder har två svenska projekt nyligen genomförts för att utveckla verktyg för liknande kvalitativ klinisk utvärdering på implantatområdet.

Det ena av dessa projekt, SEVS (Straumann Evaluation System), har utvecklats i nära samarbete mellan Straumann AB och Odontologiska institutionen i Jönköping. Systemet innehåller ett större antal kliniska grund- och uppföljningspunkter och vänder sig främst till specialintresserade tandläkare samt specialister inom oral kirurgi, parodontologi och oral protetik. Presentationer av principerna för SEVS och anvisningar för dess användning har tidigare gjorts i Tandläkartidningen (nummer 13 2009).

Det andra projektet, SDIR (Svenska Dentala Implantat Registret), är ett nationellt kvalitetsregister och startades med den något annorlunda avsikten att registrera frekvensen av användning av dentala implantat och det övergripande utfallet av implantatbehandlingar.

NQRDI – KVALITETSREGISTER UNDER UTVECKLING

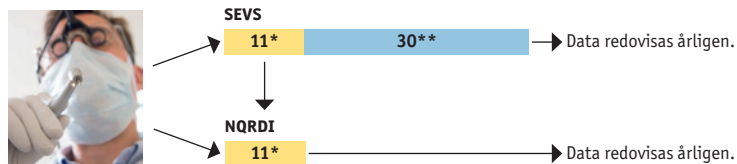
Utbyggda skulle dessa båda system ge information om användningsfrekvenser och generell behandlingsutfall utan detaljdata (SDIR) samt ge mer detaljkunskaper (SEVS). Tyvärr var det inte möjligt att utbyta data mellan de båda systemen eftersom de bygger på olika databaser. Under de gångna åren har därför SEVS och SDIR samarbetat för att möjliggöra ett sådant datautbyte genom att skapa en gemensam databas. Med utgångspunkt från SEVS och SDIR har ett »SEVS light« utarbetats, med ett betydligt reducerat antal parametrar (elva stycken) och enklare hanteringsrutiner. Detta nya system för generell användning har fått beteckningen Nationellt Kvalitets Register för Dentala Implantat (NQRDI). Även SEVS har omarbetats och förenklats och innehåller i dagsläget 41 parametrar. Detta system ska fortsättningsvis hanteras av Odontologiska institutionen i Jönköping.

Inom hälso- och sjukvården finns i dag sammanlagt ett 70-tal nationella kvalitetsregister. För tandvården finns två nationella kvalitetsregister under utveckling: SkaPa (Svenskt Kvalitetsregister för Karies och Parodontit) och NQRDI.

GULDGRUVA I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Under slutet av 2010 presenterades resultaten av utredningen Nationella kvalitetsregister inom hälso- och sjukvården. Där ges bakgrunden till registrens framväxt, men också en problembeskrivning och förslag till åtgärder för framtiden. Utredningen har underrubriken »De nationella kvalitetsregistren – Guldgruvan i hälso- och sjukvården«. Rubriken ger en vägledning om utredningens syn på värdet av och möjligheter för de nationella kvalitetsregistren.

I utredningen konstateras att registren kan ge möjlighet att mäta (tand)vårdens resultat i form av kvalitet och inte enbart, som nu, i vårdvolym och vårdkostnader. Utredningen slår också fast att nuvarande register har otillräcklig finansiering och att infrastrukturen inte är tillräckligt stark. Registerdata används också i alldeles för liten utsträckning för uppföljning och förbättring av den utförda vården. Man ser också problem med dubbelregistrering till journaler och kvalitetsregister och att registren har (egna) olika IT-lösningar. Den vetenskapliga produktionen från registren är genomsnittligt låg, även om det finns lysande undantag.

Kvalitetssystem – kvalitetsregister

*11 grundläggande registreringar (gemensamma för båda registren).

**30 mer detaljerade tillägsregistreringar (gäller enbart SEVS).

Utredningen pekar också på andra svagheter i nuvarande register. Patientrelaterat utfall redovisas vanligen inte och det brister i datainsamling och analys om patientupplevd vårdkvalitet. Vi planerar i en fortsättning att skapa dessa möjligheter inom ramen för NQRDI/SEVS.

UNIKA MÖJLIGHETER

I begreppet »guldgruvan« ligger registrens potential för forskning och utveckling. Speciellt i vårt land finns det unika möjligheter att under lång tid följa utförd behandling och behandlingsresultat på individnivå tack vare våra personnummer.

Också för näringslivet, i vårt fall implantatindustrin, kan det skapas oöverträffade möjligheter att följa behandlingsutfallen för enskilda komponenter under lång tid under olika kliniska förutsättningar. Här kan svensk tandvård bidra på ett enastående sätt med långtidsuppföljningar i den kliniska verkligheten.

TVÅ MÖJLIGA VAL

De kolleger som önskar följa upp sina behandlingar med implantatburen protetik erbjuds två möjliga val: önskar man utförlig information om sina protetiska/kirurgiska implantatbehandlingar väljer man SEVS. Är man enbart intresserad av översiktliga uppföljningar registrerar man i NQRDI. Basen med elva parametrar i SEVS överförs automatiskt till NQRDI.

När vi nu kommer att erbjuda det nya implantatregistret/systemet NQRDI/SEVS är det vår gemensamma förhoppning att så många behandlare som möjligt ska ansluta sig så att vi på frivillig väg får den positiva utveckling vi alla strävar efter.

STYRGRUPPERNA FÖR SEVS/NQRDI**FAKTA.
STYRGRUPP
FÖR SEVS/NQRDI**

Per-Olof Glantz
Björn Klinge
Peter Nilsson
Christer Slotte
Katarina Sondell
Raimo Pälvärinne
Ulf Wahlström

Bolaget use2it
har medverkat
som datakonsulter

**Kontaktperson
för SEVS:**

Peter Nilsson
E-post: peter.
nilsson@lj.se

**Kontaktperson
för NQRDI:**

Björn Klinge
E-post: Bjorn.
Klinge@ki.se

